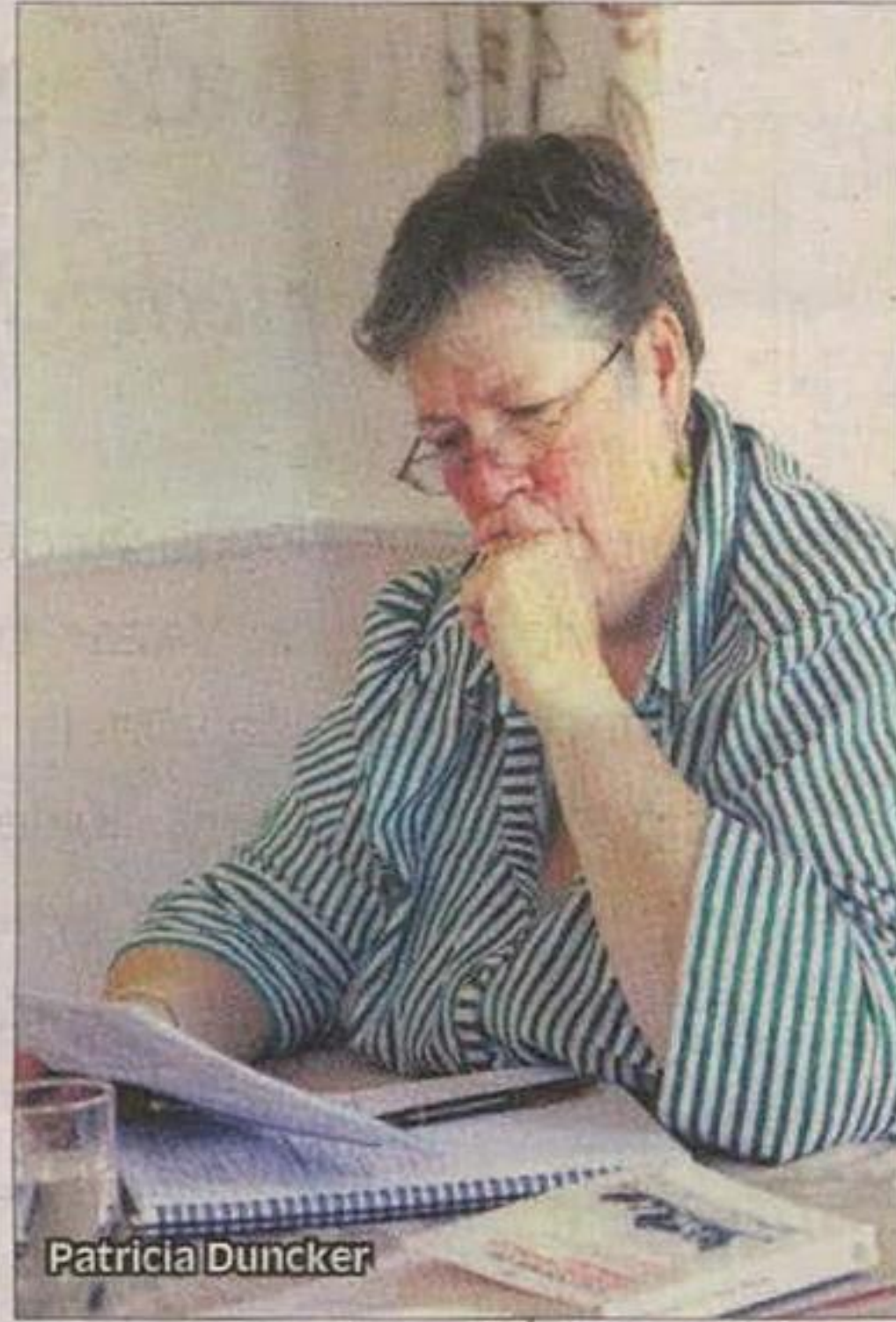

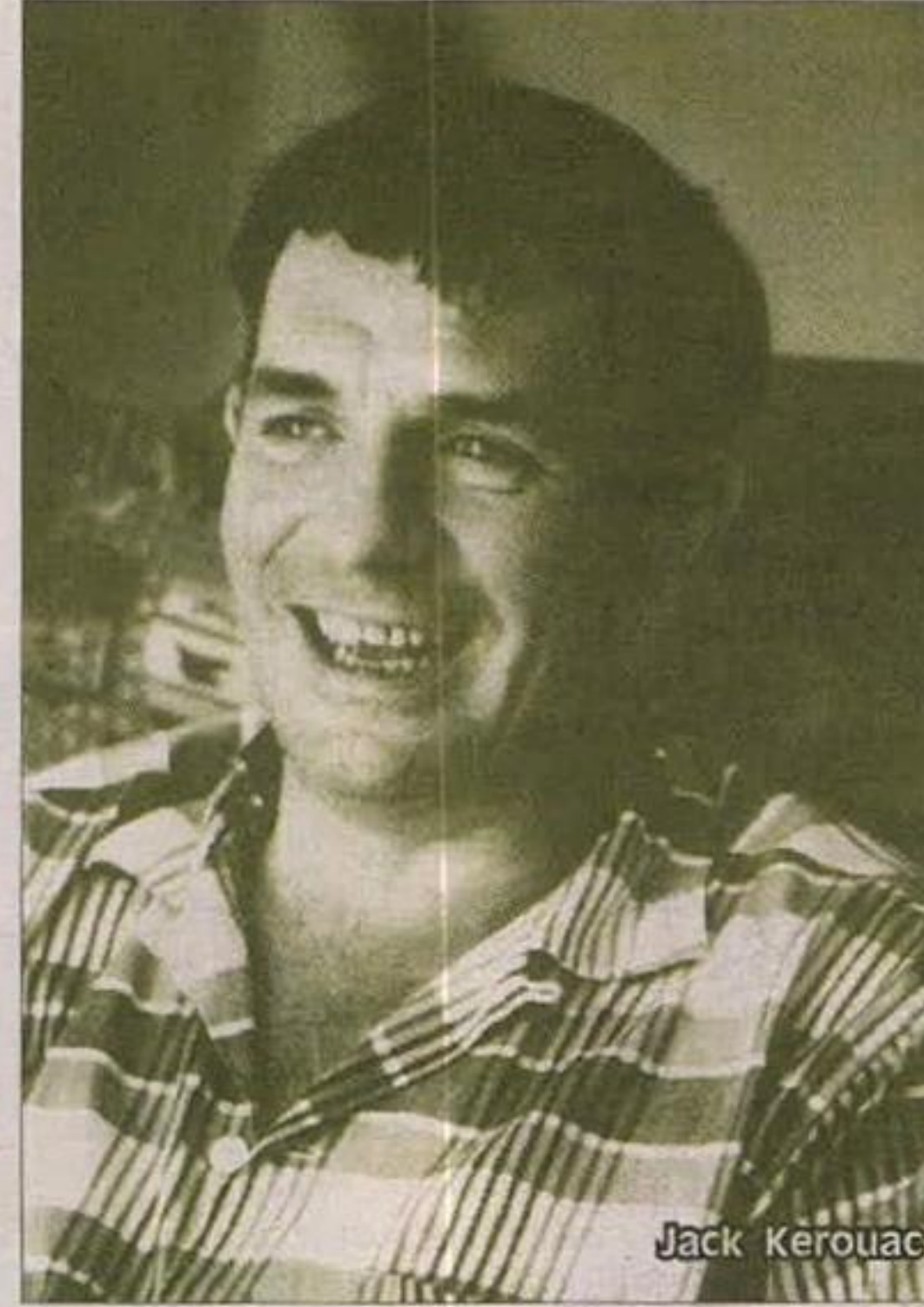

Foucault'yu Sayıklamak

Patricia Duncker
"Foucault'yu Sayıklamak"ta eserleri hakkında doktora yaptığı yazarın bir daha çıkmamak üzere akıl hastanesine kapatıldığını öğrenen gencin, onu kurtarmak üzere yola çıkmasına ve yazarla okuru olarak karşılaştıktan sonra yaşananlara değiniyor. Jack Kerouac "Deniz Benim Kardeşim"de, Boston'dan Grönland'a doğru yol alan bir gemide çalışan iki genç adamın dostluklarından yola çıkarak gençlik çağının karamsar ruh halini, yaşamın anlamını sorgulamalarını anlatıyor.

Patricia Duncker

Jack Kerouac

Paul Michel 1968-1983 yılları arasında beş romanı yayımlanmış bir Fransız romancı. Goncourt Ödülü almış. Romanları yabancı dillere çevrilmiş. Çağdaş Fransız Romanı derslerinde okutulan bir yazar. Aile, miras, geçmişin yükü gibi klasik temaları ele alan teknik açıdan güçlü romanlar yazmış. "Okuduğunuzda ömrünü huzur ve tefekkür içinde geçirmiş yetmiş yaşında bir adam tarafından yazılmış olduğunu düşünebilirsiniz."

Okurun kafasında canlanan bu imge ile yazanın kimliği tamamen terstir. Yaptığı eylemler ve davranışları ile haber olan, kuşağının vahşi çocuğu olarak tanınan biridir Paul Michel. 1968 eylemlerine katılmış, 1970'te terörist olduğu şüphesiyle gözaltına alınmış. Cinsel tercihini döneminde pek rastlanmayacak bir şekilde açıkça söylemiş. Ateist, ilkesiz, değer yargıları olmayan biri olarak suçlanmış.

Paul Michel'in Foucault'yla bağı da dikkatini çekiyor doktora yapmakta olan kahramanımızın. Okulların yaz tatilinde olmasından da yararlanıp Cambridge Üniversite Kütüphanesi'ndeki doktora çalışmasını bırakıp Paul Michel'in izini sürmek üzere Paris'e gittiğinde, bir kütüphanede bu bağın kanıtı olabilecek mektuplar da buluyor. Yazarla okuru arasındaki tutkulu ilişki dikkatini çekiyor. Bu mektupları Paul Michel yazmış ve Foucault'yla aralarında en azından bir mektup arkadaşlığı olduğu kanısı uyandırıyor. Bu ilişkinin niteliği, Paul Michel'in eserleri ile Foucault'nunkiler arasında kurulacak bağlar da kuşkusuz kahramanımızın yazdığı doktora tezinin içeriğini etkileyecektir.

Paul Michel'i bulmak, onu yattığı akıl hastanesinden çıkartmama da onunla

görüşmek daha da önem kazanıyor. Biz de okur olarak Paul Michel'in bir daha çıkarılmamak üzere akıl hastanesine kapatılmasının nedenini merak ediyoruz. Bu tür bir kapatılma için hastanın, hem kendine hem de çevresine çok zarar veren, sürekli gözetim altında tutulması gereken biri olması gerektiğini düşünüyoruz. Ayrıca Foucault'nun en önemli eserlerinden birinin "Deliliğin Tarihi" olduğunu, akıl hastanesine de bu tür tedavi yöntemlerine de şiddetle karşı durduğunu da biliyoruz. Paul Michel bir paronoid şizofren olduğunu öğreniyoruz. Cinnet fırtınasına kapıldığında çok saldırgan olabiliyor ve karşısındakini öldürebilecek kadar kendini kaybedebiliyor.

Kahramanımız Paris'teki araştırmaları sonunda Paul Michel'in hangi hastanede tutulduğunu öğreniyor: Clermont-Ferran'da Saint Marie Hastanesi'nde.

Paul Michel'i buluyor, onunla görüşmeyi başlıyor. Karşısına 40'lı yaşlarda, yakışıklı, etkileyici bir adam çıkıyor. Paul Michel oldukça sağlıklı görünüyor. Zamanla hastanenin bahçesinde baş başa sohbet edip vakit geçirmelerine de izin veriliyor. Bu sohbetler sırasında kahramanımız Paul Michel'e tutkulu bağlanmaya başlıyor. Onu akıl hastanesinden kurtarma kararı daha da pekişiyor. Paul Michel'in kahramanımızla görüşmesinin olumlu etki yaptığını gören doktoru bir gün birlikte dışarı çıkmalarına izin veriyor, daha sonra da iki ayığına kahramanımızla birlikte yaşamasına izin veriliyor. Bir araba satın alıp Nice'e doğru yola çıkıyorlar. Artık onlar iki sevgilidir ve kahramanımız büyük

bir aşkla Paul Michel'e bağlıdır.

Patricia Duncker "Foucault'yu Sayıklamak"ta (Haziran 2015, Çev. Murat Özbek, On8 Yay.) Paul Michel için öyle inandırıcı bir yaşam öyküsü kurmuş, kitaplarından, mektuplarından alıntılarla desteklemiş ki böyle bir yazarın varlığına inanıyorsunuz. Sonuçta kitabın sonunda kısacık da olsa bir biyografisi de var ve Foucault'ya yazdığı mektuplar da bu inancı kuvvetlendiriyor. Ama Paul Michel'in hakkında daha fazla bilgi edinmek için internette aradığınızda Fransız yazar Paul Michel'i bulamıyorsunuz. Ama başka Paul Michel'ler var. Bunlardan biri de Paul Michel Foucault. Yani Patricia Duncker romanının kahramanı olarak yarattığı yazara Foucault'nun ön adını vermiş.

"Foucault'yu Sayıklamak" akıcı bir kurgusu olan, yol romanı havasında bir kitap ama diğer yandan yaratma süreci, yazarın hayat öyküsü ile eserleri arasındaki bağlar, yazarla okurun ilişkisi, bir edebi eserin nasıl okunması ve yorumlanması gerektiği gibi edebi konularda da tartışmalar açan bir roman.

DENİZ BENİM KARDEŞİM

Jack Kerouac "Deniz Benim Kardeşim"de (Haziran 2015, Çev. Garo Kargıcı, Siren Yay.) Boston'dan Grönland'a doğru yol alan bir gemide çalışan iki genç adamın dostluklarından yola çıkarak gençlik çağının karamsar ruh halini, yaşamın anlamını sorgulamalarını anlatıyor.

Kerouac'ın ilk yayımlanan romanı "The Town and The City", 1950 tarihli. İlk ro-

manı "Deniz Benim Kardeşim"i ise daha önce, 1942'de 20 yaşındayken yazmış ama beğenmediği için yayımlanmasını istememiş. Roman yazılışından 69 yıl sonra 2011'de basılmış. Ben yazarın, şairinin arzusu, hatta yazılı vasiyetine rağmen basılan eserlere hep kuşkuyla bakarım. Hele yazar kendi kitabı için "It's a crock [of shit] as literature" demişse.

"Deniz Benim Kardeşim" Jack Kerouac'ın düşündüğü gibi çok kötü bir eser değil. Çok iyi de değil. Bir eleştirmen "Kerouac'ın romanı olduğu bilinmese herhalde basılmaya değer bulunmazdı," diyor. Yazıldığı dönem içinde, 1940'lara göre değerlendirildiğinde basılmaya değer bulunabileceğini de düşünebiliriz. Ama Kerouac'ın olmasa günümüze kalır mıydı, hâlâ okunur muydu, şüpheliyim.

"Deniz Benim Kardeşim" Jack Kerouac'ın kendine has yazı biçimi ve üslubu dışında bir kitap, 1940'ların anlatım biçimine uygun bir roman. Büyük bir olasılıkla Kerouac'ın yayımlanmasını istememesinin nedeni de diğer eserleri ile üslup açısından uyum sağlayamayacağı düşüncesi. İçerik olarak diğer eserleri ile aynı çizgide ve onlar gibi biyografik özellikler taşıyor. Kahramanları sonraki romanlardaki gibi yaşıyor, arkadaşlık ve dostluğa önem veriyorlar ve her an yola çıkmaya hazırlar. Romanın başında "Yolda"yı animsatan sahneler, sabahlara kadar içki içilip sohbet edilen dost ortamları ve ani bir kararla çıkan otostopla Boston yolculuğu bölümü de var. "Yolda"da yollara düştüğü gibi bu romanda da denize açılıyor yani bir başka biçimde de olsa yine yola düşüyor ve yol arkadaşlarıyla yaşadıklarını anlatıyor. Sonraki romanları oluşturacak birçok öğeyi bu romanda buluyoruz.

Jack Kerouac 1922 doğumlu. Boston yakınlarında Lowell'da Fransız-Kanadalı göçmen bir ailenin üçüncü çocuğu olarak dünyaya gelmiş. Evde Fransızcanın Quebec'e özgü bir lehçesi konuşulduğundan İngilizceyi geç öğrenmiş. Futbol bursuyla Columbia Üniversitesi'ne girmiş. Geçirdiği sakatlık yüzünden okulu ve futbolu bırakmış, bir süre Amerikan Donanma Kuvvetleri'nde hizmet vermiş ancak uyum sağlayamadığı ve "şizoid" bir karakter sergilediği gerekçesiyle ordudan atılmış. Kerouac'ın yaşam öyküsünün buraya kadarki bölümünden birçok önemli olayı "Deniz Benim Kardeşim"de okuyoruz. Zaten romanı da gemide çalışırken yazmış. Roman ordudan ve denizcilikten atılmasına kanıt olarak kullanılmış. Doktorlar anlatımındaki iniş ve çıkışları ruh haline benzetmiş. "Deniz Benim Kardeşim" in doğrusal, kronolojik bir anlatımı var ve ilk roman olmanın hatalarına da sahip. Diyaloglara ağırlık verilmiş. Zaman zaman bir senaryo ya da tiyatro eseri okuduğunuz hissine kapılıyorsunuz, diyalogların arasında rol tarifi yapıyor gibi ama diğer bölümlerde roman tanımına daha uygun bir anlatımı var. Yirmi yaşında roman yazan birisi için hiç de kötü bir metin değil. Belki sonradan tekrar ele alıp üzerinde çalışsa sözünü ettiğim kusurları da giderir, daha iyi bir metin ortaya çıkartabilirdi.

"Deniz Benim Kardeşim" Kerouac severlerin kaçırmaması gereken bir roman. Gençlik çağlarının delikanlı halleriyle geleceği, yaşamın anlamını sorgulayan içeriğiyle edebiyat okuru için de iyi bir seçenek olabilir. ■